

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
AÇIK ERİŞİM POLİTİKASI

Gerekçe

a. Sakarya Üniversitesinde basılı ve elektronik ortamda üretilmekte olan akademik çalışmaların bir araya toplanması ve üniversite bünyesinde uluslararası açık erişim standartlarına uygun bir Kurumsal Akademik Arşiv sistemi kurmak.

b. Üniversite bünyesinde kurulacak Açık Arşiv Sistemi aracılığıyla akademik çalışmaları ve bilimsel yayınları erişim standartlarına uygun olarak dünya bilim çevrelerinin hizmetine sunmak.

Dayanak

Bu politika metni 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c ve 12/c maddesi ile Yükseköğretim Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Politikasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Amaçlar

a. Üniversitemizde uluslararası açık erişim standartlarına uygun; basılı ve elektronik ortamda üretilen akademik çalışmaların (makale, kitap/kitap bölümleri, tez, proje, rapor, konferans bildirimleri/sunular, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı vb.) derlenmesi ve korunmasının sağlanması amacıyla açık arşiv sistemini kurmak.

b. Açık arşiv sisteminde derlenen akademik elektronik çıktıların toplanması, korunması ve ulusal/uluslararası kullanıcılara açık erişim olarak sunulmasını sağlamak,

c. Açık Arşiv Sistemi aracılığıyla Üniversitemizin açık erişim verilerini, ulusal ve uluslararası Açık Arşiv sistemlerindeki verileriyle paylaşmak.

d. Paylaşılan bilimsel yayınları açık erişim standartlarına uygun olarak dünya bilim çevrelerinin hizmetine sunmak.

e. Üniversitemiz bünyesinde üretilen akademik çalışmaların açık erişim standartlarına uygun olarak derlenmesi ve açık arşivlerde korunmasını sağlamak.

f. Üniversitemizde basılı ve elektronik ortamda üretilen akademik çalışmaların (makale, kitap/kitap bölümleri, tez, proje, rapor, konferans bildirimleri/sunular, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı vb.), ayrıca tezler ve Bilimsel Araştırma Projeleri vb. sonucunda çıkan makalelerin arşivlenmesini sağlamak.

g. Üniversitelerimizin araştırma çıktılarının açık erişim olarak yayımlanması, Üniversitemizin ve dolayısıyla akademik düzeyde Türkiye'nin görünürlüğü ve yeni yapılacak araştırmalarda kamu ve özel sektörden daha fazla proje desteği alınmasını sağlamak.

h. Üniversitemizde atama ve yükseltmeleriyle diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmaların açık arşivlerde saklanmasını sağlamak.

Tanımlar

- a. Üniversite: Sakarya Üniversitesi
- b. Açık Erişim: Araştırmacıların bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık İnternet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- c. Açık Arşiv: Yükseköğretim Kurumlarında üretilen akademik çalışmaların arşivlenerek açık erişime sunulduğu sistemleri,
- d. Akademik Arşiv: Açık arşivlerde arşivlenen yayınların merkezi olarak harmanlanmasını ve açık erişime sunulmasını,
- e. İvedi Arşivleme: Akademik çalışmaların hakem denetiminden geçmiş biçimlerinin ivedilikle açık arşiv sisteminde arşivlenmesi ve erişime açılması sürecini,
- f. Arşivleme: Akademik çalışmaların açık arşiv sisteminde depolama sürecini,
- g. Ambargo: Araştırma sonuçlarının belli bir süre (6-12 ay) erişime kapalı tutulmasını ifade eder.

Kapsam

Bu politika, Üniversitemiz tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen bütün akademik çalışmaları kapsar ve dağınık ortamda bulunan akademik çalışmaların (makale, kitap/kitap bölümleri, tez, proje, rapor, konferans bildirimleri/sunumlar, teknik dokümanlar, veri setleri, afiş, video kaydı vb.) açık arşiv sisteminde arşivlenmesini sağlar.

Akademik çalışmalar daha önce farklı bir üniversitenin kurumsal arşivinde arşivlenmişse ve internet aracılığıyla erişilebilir durumda ise, başka bir açık arşiv sisteminde yeniden arşivlenmesine gerek yoktur.

Üniversitemizin Akademik Performans Sistemi içinde yer alan akademik çalışmalar açık erişim arşivine sisteme entegre edilebilecektir.

İlkeler

1) Üniversitemiz hakem değerlendirmesinde geçmiş akademik çalışmalar Kurum Açık Arşivinde tutulacaktır. Makale sürümlerine en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçler takip edilecektir:

a) *Arşivleme*: Üniversite mensubu hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanması için onaylanmış makalesinin bu sürümünü açık arşiv sisteminde ivedi olarak arşivler.

b) *Açık Erişim(Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim)*: Üniversite mensupları yayınlarını “Açık Erişim” seçeneği ile dergilere yayımlanmak üzere göndermesi desteklenir. Yazarın

yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim “kamuya açık erişim” ve “ambargo süresi sonunda açık erişim” (ambargo süresi 12 ayı geçmemelidir) olmak üzere iki başlıkta uygulanır.

2) Yüksek lisans ve doktora tezleri açık arşiv sisteminde saklanacaktır. Ambargolu olanlar süre bitiminde otomatik olarak erişime açılır.

3) Telif hakkı olan araştırmaların üst verileri kullanılabilir olduğunda, mümkün olan en kısa sürede arşivlenmeli ve bu üst veriler arşivleme anından itibaren açık erişime açılır.

4) Çalışmalarını yayımlamak veya buluşları için patent almak isteyen araştırmacılar, araştırmalarını açık arşive gecikmeli olarak koyabilirler ve süre bitiminde bu yayınlar otomatik olarak erişime açılır.

5) Atama ve yükseltmeler ile diğer kurum içi değerlendirmelerde dikkate alınan bilimsel çalışmalar açık arşivde arşivlenir.

6) Sakarya Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı, yayınların derlenmesi ve standartlara uygun olarak açık arşiv sisteminde arşivlenmesi için üniversite mensuplarıyla koordineli olarak çalışır.

7) Sakarya Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, açık arşiv sistemlerinin kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi ve açık arşiv sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini koordine eder.

Lisanslama

Yasal koşullar çerçevesinde her üniversite mensubu akademik çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Açık Arşiv Sisteminde depolamaya onay verir. Bu politika Rektör veya görevlendireceği bir Rektör Yardımcısı tarafından takip edilir.

Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluğu

Üniversitemiz mensupları birden fazla kurumdan, birden fazla yazarla işbirliği yaparak gerçekleştirdikleri çalışmalarını Üniversitenin açık arşiv sisteminde depolayabilir. Üniversitede birden fazla üniversite mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çalışmalarda ise kaynağı sadece ilk yazar depolar.

Politikannın Etkin Olarak Uygulanması

a) Rektör açık arşiv politikalarının hazırlanması ve uygulanmasından sorumludur. Rektör gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikada yapılabilecek değişiklikler konusunda da yürütücü görevini üstlenir.

b) Rektör tarafından oluşturulacak olan Sakarya Üniversitesi Açık Arşiv Danışma Kurulu:

- Rektör veya görevlendireceği Rektör yardımcısının başkanlığında;
- Sosyal Bilimler temsilcisi (1)
- Fen Bilimleri temsilcisi (1)

- Saęlık Bilimleri temsilcisi (1)
- Eęitim Bilimleri temsilcisi (1)
- SAÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Dairesi Başkanı'ndan oluşacaktır.

c) Açık Arşiv Danışma Kurulları, Açık Arşiv politikasının yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda ise her üç yılda bir politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlüdür. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı revize etme veya değiştirme çalışmalarından sorumludur.

d) Öneri ve görüşler Rektöre sunulur, uygun görüldüğü takdirde Senato kararından sonra yürürlüğe girer.